

Dr. Romány Pál
az MSZMP Bács-Kiskun megyei Bizottsága
első titkárának üdvözlő beszéde

A Magyar Agrártudományi Egyesület Talajtani Társasága ismét nagyon fontos témát választott tudományos vándorgyűlésére. A talaj termőképessége a téma, ami csaknem azonos azzal, hogy mekkora a föld eltartóképessége. Itt és most pedig pontosan adaptál a Talajtani Társaság, hiszen a tanácskozás konkrét napirendjén *a homoktalajok termőképességének fokozása* szerepel. Elevenbe vág ez a program most, itt, a Duna—Tisza közén. A homok — máskor sem, de most különösen — nem aranyhomok, mindig ezernyi veszély leselkedik vetéstől az aratásig, telepítéstől a szüretig minden növényre és a földműves minden munkájára. A motorizáció, a vegyszerek, a tudományos-technikai haladás új és új eredményei újdonságok százával lephetnek meg bennünket, de megmarad a szoros összefüggés, mi több „régimódi” marad, a talaj és a talajtakaró, a termőföld és termés kapcsolata, összetartozása. A tudomány szépséges és hatalmas feladata, hogy ezt az összetartozást az ember nemes céljai szerint formálni, a kapcsolat eredményét növelni, a termőképességet fokozni szüntelenül segítse.

Ennek a vidéknek igaz barátja, gondjainak értő leltározója, majd képviselője volt az ország házában ERDEI FERENC. Szavaival szeretném Önöket köszönteni, amint ugyan nem a Magyar Tudományos Akadémia főtitkáraként, hanem még fiatal szociológusként Parasztk c. munkájában írta: „Parasztok életének *a föld* az első törvénye. Ez a *természet*, amely minden pillanatban uralkodik rajta, ez a termő valóság. A paraszt természeti ember, és számára *a föld maga a természet*. Parasztnak a természet nem táj; nem kívülről nézi, nem gyönyörködik benne... Nem ünnepi szemlélődésre való mű a természet, hanem mindennapi *gond, dolog és társ*.” (Parasztok 18—19. old.)

Köszönjük Önöknek, hogy úgy társak most ebben a közösségben, hogy Kecskemétet választották találkozásuk városának. Láthatják, való igaz, a táj is, parasztsága is megváltozott. Nemcsak ERDEI előbb idézett írása óta, amelynek keltezésétől lassan fél évszázad választ el bennünket, hanem lényegesen és kedvezően változott ez a táj, társadalma és gazdasága — együtt az országgal —, az előző, 1971. évi kecskeméti vándorgyűlés óta is. A Tudomány és Technika eme palotája, az ERDEI nevét viselő Művelődési Központ még csak rajzasztalon létezett 12 évvel ezelőtt. Akkor a Katona József Színházban — amely épületet egy homokpuszta eladásából szerzett tekintélyes summából emelte a város — rendezték a vándorgyűlést, és komplex homokhasznosítási terv kidolgozását sürgette a tanácskozás.

A homokhasznosításban megtett útról, az eredményekről és megválaszolatlan kérdésekről szakavatott előadók szólnak majd, és remélhetőleg a vitatott kérdések nagyrésze — Nyíregyháza után itt Kecskeméten is — választ adnak.

A mai vitákban, itt a megyében is, olyan kérdések szerepelnek, hogy:

— mi legyen a homokkal a hatékonysági versenyben, mi legyen a hasznosítás iránya, mi a legkedvezőbb az adott feltételek mellett az ország és egyidejűleg a termőterület gazdái számára; vagy

— hogyan lehetne értékesebbé tenni a termőhomokot, azaz miképpen növelhető termőképessége, és egyáltalán:

— milyen tanulságokat helyes levonni a tavaszi fagyok és az aszály nyomán, amely az utóbbi egy évtized alatt immár másodszer sújtotta erősen ezt a csapadékra oly érzékeny területet. Vagyis: az 1976. évi szárazság után fellendült öntözésfejlesztés miért zuhant vissza a korábbi színvonal alá? Hogyan kerülhető el — milyen tartalékokkal, pénzügyi hidakkal — olyan helyzet kialakulása, amely Nyugat-Európa mezőgazdaságára volt jellemző az 1970-es évek közepének nagy aszálya után, amikor ezrével vásárolhattuk olcsó áron a jó tenyésztékű lapály-teheneket, illetve növendék marhákat;

— külön kérdéscsoport itt a kertészeti kultúrák ügye, amely százvezreknek nyújt megélhetést, amely — a nagyfogyasztók közelében — különleges tájtermesztési előnyökkel bír, és amelyből több márkás áruvá híresedett az idők folyamán;

— a homok nemcsak az agrártermelést befolyásolta ezen a tájon, hatással volt és van a települési szerkezetre, közvetve és közvetlenül alakítja az ember és környezete, az ember és lakóhelye kapcsolatát. Kérdés tehát, mi lesz a kerti tanyákkal és mi lesz a kerti tanyák után, ha apadásuk üteme nem csökken? Bugac-puszták keletkeznek majd Bodoglár, Tajó, Kunpeszér, Móricgát és több tanyás vidékből? Mi az alternatíva? Valós lenne az idegenforgalom, a helyi ipar, az erdősítés? Vagy csökkenjen tovább — 60 fő/km^2 — alá az egyébként országosan is legalacsonyabb népsűrűség?

— s végül azt is kérdezik, mit ajánl a tudomány a homokra most kirajzó tízezreknek, a kertészkedők új seregének, akik szabadidejüket és várhatóan szabadságuk mind nagyobb részét is egy más közösségben, és jobbára más foglalkozást üzve kívánják eltölteni?

Tudom, a Talajtani Társaság jelen vándorgyűlése nem vállalkozhat eme felsorolt kérdések megválaszolására. A kérdések több diszciplínát, sokféle összefüggést érintenek. Mégis elmondtam, mert nagyra értékeljük az Önök tudományos tekintélyét, és a különböző fórumokon számítunk a támogatásukra. És elmondom azért is, mert a homoki gazdálkodás valamennyi kérdése mindig nagy figyelemben részesült Kecskeméten.

WESTSIK VILMOS Kossuth-díjasra nemrégem emlékezett Nyíregyháza. Számon tartja Őt ez a vidék is, hiszen ifjú éveit Kecskeméten és Kiskunfélegyházán töltötte, itt tette meg első lépéseit magasra ívelő pályáján. És számon tartja ez a vidék azt is, hogy a Duna—Tisza közti Mezőgazdasági Kamara rendszeresen tartott ügynevezett homoki nagygyűlést Kecskeméten, sőt a téma művelésére 1926-ban Talajtani Intézetet szervezett. A Kamara munkájának és az állami akcióknak együttes eredményéről csaknem 50 évvel ezelőtt számoltak be a homoki gazdálkodás egy tanácskozásán, éppen az 1934. évi „Hírös Hét” keretében.

A hagyományok figyelmeztetnek, a mai feladatok pedig köteleznek bennünket arra, hogy az itt jellemző homoktalajoknak — nemzeti kincsünk tekintélyes hányadának — értő hasznosításával foglalkozunk, a jó módszerek, eljárások terjesztéséről gondoskodjunk.

Szívből köszöntöm tehát az e cél érdekében összeült vándorgyűlés valamennyi résztvevőjét, hazai és külföldi vendégeinket, a Magyar Szocialista Munkáspárt Bács-Kiskun megyei Bizottsága, a Megyei Tanács és a Magyar Agrártudományi Egyesület Bács-Kiskun megyei Szervezete nevében. Köszöntöm az Egyesület Országos Elnökségének itt jelenlevő tagjait, a Talajtani Társaság elnökét, vezetőségét, és köszönöm, hogy e jelentős témát itt tárgyalják.

A Magyar Agrártudományi Egyesület Talajtani Társasága a talajtant és az agrokémiát művelő hazai szakemberek széles körét öleli fel a kutatás és termelés területéről, akik nagyon sokat tettek e tudományág fejlődéséért, fórumot teremtve, találkozási alkalmat adva az agrárszakembereknek. A kormányzati munkát, a tudományos haladást segítő javaslataikat ez alkalommal is elismeréssel lehet említeni.

Az új földértékelési rendszer bevezetése — amely munka az elmúlt évtizedben kezdődött el — jelenleg is folyik. Ebben a munkában csakúgy mint másban, itt a megyében is számítunk segítségükre, hozzáértésükre.

Befejezésül utalni szeretnék e táj, s talán a homok legfontosabb növényére, a szőlőre. A kertészeti kultúrákat, benne a szőlőt évszázadok óta alapvetőnek tartották ezen a vidéken a homok védelmét tekintve is. Már 1694-ben elrendeli a kecskeméti magisztrátus, hogy „senki szőleje művelését el ne hanyagolja, azt szántóföldnek ne fordítsa, mert az ilyenektől az elhagyott szőlőföldet elveszik és másoknak adják.”

De mit tegyünk most mi, mit teygenek a mai magisztrátusok?

Engedjék meg, hogy ezzel átadjam a szót a tudományos ülés előadóinak. Eredményes tanácskozást kívánok, érezzék jól magukat Kecskeméten!